

Het Zwartelaantje...Er is wat afgeknokt op het Zwartelaantje in Duivendrecht . . de verbinding tussen Amsterdam en het kerkelijk centrum van Amstelland: Ouderkerk. Vanaf het IJ werd er gelopen om aan religieuze verplichtingen te voldoen. Het boerenpad want dat was het eigenlijk raakte eerst berucht om de slechte begaanbaarheid in alle seizoenen: te stoffig of te modderig tot er een moord plaats vond. Dat was in juni 1296 toen de Graaf van Holland, Floris V die zich te veel bemoeide met het Amstelland te maken kreeg met een complot. Dat was zijn eigen schuld. Hij had zijn vriend, de koning van Engeland en aanstaande schoonzoon ingeruild voor een verbond met de Franse koning. De Heer van Aemstel, Gijsbrecht IV vol wrok door hem aangedaan leed ging gretig in op de uitnodiging van Eduard I om Floris V te ontvoeren via zijn “kasteel” in Ouderkerk via de Amstel en verdere waterwegen naar Londen. Dat liep heel anders dan gepland. De aanhang van deze populaire Graaf kreeg er de lucht van dat Floris V haastig opgesloten was in het Muiderslot en toen zijn belagers hem vandaar stiekem probeerden te ontvoeren werden ze achtervolgd richting Ouderkerk. Juist op dat pad bij Duivendrecht raakten de ontvoerders in paniek en tijdens een worsteling werden de fatale klappen uitgedeeld. Sindsdien heet het dus wat deftiger het Zwartelaantje. Deze gruwelijke en zinloze moord is in de overlevering in Duivendrecht bewaard gebleven. Amsterdam had z'n eerste stadsrecht van Floris V in 1275 gekregen en in 1306 een eigen Kerk. Het Zwartelaantje bleef een belangrijke route met een stop in Duivendrecht. Tijdens de 80-jarige oorlog trokken Spaanse troepen om te knokken richting Amsterdam. Vervolgens in het Rampjaar wisten de Fransen via Duivendrecht de weg om te knokken te vinden richting Amsterdam waarna de Pruisen in 1787 dezelfde route met geknok onveilig maakten in hun ijver de Patriotten te verslaan en Stadhouder Willem V van Oranje in ere te herstellen. In de periode dat Napoleon Europa veroverde en overheerste trok hij op 9 oktober 1811 door Duivendrecht. Er werd toen niet geknokt hoewel de bewoners van het Zwartelaantje gruwden van een keizer die teveel belasting vroeg en de jonge jongens meesleepte om te knokken. Tijdens de Tweede Wereldoorlog vond de Duitse bezetter Duivendrecht belangrijk voor hun infrastructuur. Maar inmiddels was aan het Zwartelaantje nummer 4 de Amsterdam Old Course ontstaan, een golfclub met wel een heel bijzonder fraai clubhuis. Het terrein was en is van de NS maar de Golfclub deed er van alles aan om er ondanks de oprukkende stad Amsterdam en de dwars door de in het green nieuw aangelegde spoorlijnen te overleven. Dat betekende dus knokken om behoud, meteen na de Duitse bezetting al toen het terrein volkomen vernield was, al het hout gekapt als brandstof en de Duitsers het Zwartelaantje inpasten als onmisbare schakel in hun militaire wegennet.

Steeds was er die bedreiging dat het einde in zicht was van dit prachtige golfterrein met het meer dan charmante clubgebouw. De Bijlmer werd volgebouwd, de NS kwam met rails op slank betonnen pootjes waardoor 9 van de 18 holes moesten wijken. De creativiteit van de clubleden is grenzeloos. Telkens slaagden ze erin om te knokken voor hun bestaan en met het steeds belangrijker worden van het groen kregen steeds meer mensen de schoonheid van de AOC in de gaten: de vogels, de vlinders, de bloemen, noem maar op inclusief de dieren waaronder een vossenfamilie. De wethouder van Ouder-Amstel die het erfgoed bewaakt zag in het clubhuis een gemeentelijk monument van betekenis, een sieraad op de gemeentelijke monumentenlijst maar ja, zij is ook bezig om De Nieuwe Kern, pardon, het Duivendrechts Kwartier te realiseren en daar moest alles voor wijken: modern beton voor karakteristieke jaren '30 architectuur (het clubhuis zou niet te redden zijn vanwege de slechte fundering en zo; kom op fundraising en knokken hiervoor) en het groen vervangen door een nieuw Vondelachtigparkgebied. Zonde! Waarom deze oase tussen het beton van Zuidoost niet inpassen met de Volkstuinjes als de groene long. Hoe moeilijk is dat toch? Kant en klare natuur, alom gewaardeerd en geld over voor het clubhuis. Natuurlijk deze groene long behouden!

We knokken daarom door in de beste traditie van het Zwartelaantje.

Fotograaf Jacob Olie

Zwarte laantje Duivendrecht

Spoorwachterswoning

Oktober 1893